

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot **piros színű tollal kell javítani az alábbiak szerint.**

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√
3. Nem tartozik a megoldáshoz, túllépi a terjedelmet	[]
4. Hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás egy vonallal)	_____
5. Értelmetlen szöveg; logikai, nyelvhelyességi probléma
(aláhúzás hullámos vonallal)	~~~~~
6. Súlyos helyesírási hiba (aláhúzás két vonallal)	=====

(Súlyos helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis és nagy kezdőbetű tévesztése,
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- az ly-j tévesztése.)

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozatra!

I. Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítási-értékelési útmutatóban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Ahol az útmutató egy konkrét feladatnál úgy fogalmaz, hogy *a válasz más megfogalmazásban is elfogadható*, ott minden olyan megoldást el kell fogadni, amely tartalmilag megegyezik a megadott válasszal. Ahol az útmutató egy konkrét feladatnál úgy fogalmaz, hogy *más helyes válasz is elfogadható*, ott bármely olyan választ el kell fogadni, amely szakmailag helyes.

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani, ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza a válaszban elvárt elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet jelöl meg (de nem az összeset), akkor a megoldás sorrendjében kell értékelni.

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

A javítási-értékelési útmutatótól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a javítási-értékelési útmutatóban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Kizárólag azokra a válaszelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket az útmutató külön is megjelöl.

Az útmutatóban megadott pontszám egy-egy eleme tovább már nem bontható.

A konkrét feladatokban az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni (lehet pl. 3,5 pont).

A feladatok után található téglalapok közül a bal oldalon a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a vizsgázó által elért pontszámot**.

Az egyszerű, rövid feladatok összpontszámát a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba be kell írni.

Ha az **egyszerű, rövid feladatok összpontszáma** egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint **egész számra kell kerekíteni** (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

II. A szöveges (kifejtendő) feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **kettő** feladat értékelhető:

egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

Az előírásnak nem megfelelő feladatválasztás esetén a következők szerint kell eljárni:

– ha a vizsgázó **két** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, de **választása** a korszakok vagy a feladattípusok tekintetében **rossz**, akkor úgy kell értékelni, hogy a legkisebb pontveszteség érje, vagyis mindkét megoldását ki kell javítani, és a magasabb pontszámút kell figyelembe venni;

– ha a vizsgázó **kettőnél több** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, de egyértelműen **jelölte választását** a feladatok előtti táblázatban, akkor a megjelölt feladatok megoldásait kell kijavítani és a pontszámukat figyelembe venni;

– ha a vizsgázó **kettőnél több** szöveges (kifejtendő) feladatot oldott meg, és **nem jelölte** egyértelműen **választását** a feladatok előtti táblázatban, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni, vagyis pl. az összes szöveges feladat megoldása esetén a 13. és a 16. feladat megoldásait kell kijavítani és a pontszámukat figyelembe venni.

Minden megkezdett feladat megoldottnak minősül, ha a tanuló nem jelezte egyértelműen ennek ellenkezőjét.

2. A feladatok értékelése, pontozása

A szöveges feladatok értékelését – az értékelési szempontokat, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat megadó – a **javítási-értékelési útmutató alapján** kell elvégezni. Az egyes szempontok szerint elért pontszámokat a feladatlapra a kipontozott helyek után található táblázatba kell írni, majd ki kell számítani a vizsgapontszámot (mely középszinten azonos az összpontszámmal).

a) Feladatmegértés

2 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az <i>Eseményeket alakító tényezők...</i> és az <i>Ismeretszerzés, a források használata</i> szempontokra adható pontok legalább felét megszerezte.

1 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az <i>Eseményeket alakító tényezők...</i> és az <i>Ismeretszerzés, a források használata</i> szempontokra adható pontoknak kevesebb mint a felét szerezte meg, de legalább 1 pontot szerzett ezen szempontok valamelyikére.

0 pont akkor adandó, ha a vizsgázó az <i>Eseményeket alakító tényezők...</i> és az <i>Ismeretszerzés, a források használata</i> szempontokra nem szerzett pontot.
--

Ha a feladatmegértés pontszáma 0, akkor a feladat összpontszáma is csak 0 lehet.

b) Tájékozódás térben és időben

Az útmutató az ehhez az értékelési szemponthoz tartozó tartalmi elemeket „T”-vel jelöli.

A rövid esszénél együtt kell pontozni a térbeli és az időbeli elemeket (T), a hosszú esszénél külön (T1 és T2). Amennyiben az útmutató példákat sorol fel, akkor a felsorolt példák közül a megadott számú vagy azoktól eltérő más helyes megoldás(ok) ér(nek) pontot.

2 pont akkor adandó, ha a megadott számú helyes elem szerepel a vizsgázó dolgozatában.

1 pont akkor adandó, ha a megadott számú elem közül legalább egy hiányzik, de legalább egy szerepel.

0 pont akkor adandó, ha nincs helyes térbeli és/vagy időbeli elem.

A rövid esszénél a térbeli és időbeli elemekre maximálisan 1-1 pont, a hosszú esszénél 2-2 pont adható.

A javító a tanuló megoldásának konkrét helyén egyértelmű jelöléssel jelzi a helyes (✓*Tidő*, illetve ✓*Ttér*), illetve a hibás megoldást (aláhúzás).

c) Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása

Az útmutató az ehhez az értékelési szemponthoz tartozó tartalmi elemeket „K”-val jelöli.

A rövid esszénél az általános és konkrét történelmi fogalmakra (K1) 0, 1 vagy 2 pont adható. Az útmutató négy fogalom szakszerű használatát várja el. A megadott fogalmak példaként értelmezendők.

2 pont akkor adandó, ha legalább három szakszerűen használt fogalom van a vizsgázó esszéjében.

1 pont akkor adandó, ha egy vagy két szakszerűen használt fogalom van a vizsgázó esszéjében.

0 pont akkor adandó, ha nincs egy szakszerűen használt fogalom sem a vizsgázó esszéjében.
--

A javító a tanuló megoldásának konkrét helyén egyértelmű jelöléssel jelzi a helyes (✓), illetve a hibás (aláhúzás) fogalomhasználatot.

A hosszú esszénél külön kell pontozni az ún. általános (K1) és a konkrét (K2) történelmi fogalmakat. A 0, 1, illetve 2 pont a rövid esszénél említett elvek szerint adható, s a vizsgázó megoldását is ugyanolyan jelöléssel kell ellátni.

A szövegalkotás minőségére és a nyelvhelyességre a rövid (K2) és a hosszú esszénél (K3) is 0, 1 vagy 2 pont adható.

2 pont akkor adandó, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, logikusan szerkesztett szöveg, melyben nincs egynél több súlyos nyelvhelyességi vagy súlyos helyesírási hiba.
1 pont akkor adandó, ha a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos, vagy ha több nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát tartalmaz.
0 pont akkor adandó, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok, vagy ha a szövegben sok súlyos nyelvhelyességi és súlyos helyesírási hiba van.

d) Ismeretszerzés, a források használata, eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

Az *Ismeretszerzés, a források használata* (az útmutatóban „F”-vel jelölve) és az *Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás* (az útmutatóban „E”-vel jelölve) értékelési szempontok pontozása azonos elvek alapján történik. A tartalmi válaszelemek két részből állnak: valamilyen tény **rögzítése** és ehhez kapcsolódó **megállapítás** (bármilyen ok-okozati vagy egyéb, a rögzített állításhoz kapcsolódó összefüggés). A tartalmi elemeknél zárójelben szereplő példák (a „pl.” rövidítéssel kezdődő tartalmi elemek) azt jelzik, hogy az ott **felsoroltak bármelyike, illetve azokon kívül más helyes válaszelem is elfogadható**. A példák közül tehát elég egyet leírni a maximális pontszám eléréséhez. Egy helyes elem rögzítésére 1 pont, a hozzá tartozó helyes megállapításra 2 pont jár (a megállapításra 1 pont is adható, amennyiben a vizsgázó megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő vagy pontatlan) az alábbiak szerint:

3 pont akkor adandó, ha a vizsgázó helyesen rögzített egy tényt, és hozzá kapcsolódó helyes megállapítást tett.
2 pont akkor adandó, ha a vizsgázó nem rögzített helyesen tényt, de helyes megállapítást tett, vagy ha helyesen rögzített egy tényt, de a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.
1 pont akkor adandó, ha a vizsgázó helyesen rögzített egy tényt, de nem tett megállapítást, vagy ha nem rögzített helyesen tényt, és a megállapítása túl sematikus, nem lényegre törő, pontatlan.
0 pont akkor adandó, ha a vizsgázó nem rögzített helyesen tényt, és helyes megállapítást sem tett.

Egy-egy ismeret vagy összefüggés több helyen is szerepelhet példaként az útmutatóban, de minden elemre csak egy szempontnál adható pont.

A javító az esszé konkrét helyén egyértelmű jelöléssel (pl. ✓F1 ha az egyik elem található meg az adott szövegrészben; ✓✓F1 ha a rögzítés és a megállapítás is megtalálható az adott szövegrészben; ✓F1 és ✓F1 külön jelölve, ha a rögzítés és a megállapítás nem közvetlenül egymás után található meg, hanem az esszé két különböző részén) jelzi a helyes, illetve – aláhúzással – a hibás megoldásokat.

Ugyanígy kell jelölni az eseményeket alakító tényezőkre adott részpontokat (pl. ✓E1).

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat – rövid feladatoknál 2-3 sorban, hosszú feladatoknál 4-5 sorban – befejezhető, és az abban szereplő válaszelemek is értékelhetők. A további sorokban szereplő válaszelemek nem értékelhetők.

4. A szöveges feladatok pontszámainak összesítése

A részletes javítás elvégzése után a feladatonkénti vizsgapontokat a feladatsor hátlapján levő táblázatba át kell vezetni, majd ott összesíteni.

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Az I. és a II. összetevőben elért pontszámokat összegezni kell.

1) **Görög hitvilág** (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Betűjel	Isten vagy istennő neve
a)	Zeusz
b)	Héra
c)	Poszeidón
d)	Apollón
e)	(Pallasz) Athéné
f)	Arész

(A magánhangzók ékezethibája ebben a feladatban nem számít hibának.)

2) **Középkori Anglia** (Összesen 4 pont.)

a) 1215 (0,5 pont)

b)

Állítás	Papság	Nemesség	Polgárság	Jobbágyság
1. A Magna Charta még nem biztosította részvételüket az államügyekben, későbbi oklevelek azonban már igen.			X	
2. Egyes tagjai személyesen, mások grófságonként küldött képviselők útján vehettek részt a gyűléseken.		X		
3. Nem volt beleszólásuk az államügyekbe.				X
4. Kizárólag képviselők útján vehettek részt a gyűléseken.			X	

(Elemenként 0,5 pont.)

c) rendi monarchia / rendi királyság (Elfogadható még: rendi dualizmus.) (1 pont)

d) 1. (0,5 pont)

3) **Luxemburgi Zsigmond** (Összesen 4 pont.)

a) 3. (0,5 pont)

b) Kiepítette a déli végvárrendszert.; Ütközőállamokat hozott létre.; Törvényt fogadtatott el a telekkatonaság létrehozásáról. (A pontosvesszővel elválasztott válaszok közül bármelyik kettő, bármilyen sorrendben elfogadható. A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók.) (Elemenként 1 pont.)

c) Nándorfehérvár (Elfogadható még: Zimony.) (1 pont)

d) 1. (0,5 pont)

4) **XVIII. századi nagyhatalmi konfliktusok** (Összesen 4 pont.)

a) 3., 4. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Spanyol örökösödési háború	Osztrák örökösödési háború	Hétéves háború	Egyikre sem igaz
b) A háború végén Szilézia gazdát cserélt.		X		
c) A franciák a poroszokkal szövetségben harcoltak.		X		
d) A poroszok terjeszkedése a franciák és britek együttes támogatásának volt köszönhető.				X
e) Ausztria és Franciaország szövetségben állt egymással, de vereséget szenvedett.			X	

(Elemenként 0,5 pont.)

f) Franciaország volt a legerősebb hatalom a kontinensen. / A britek erőegyensúlyra törekedtek. / A gyarmatokon a franciák voltak fő riválisaik. (A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

5) **XVIII. századi demográfia** (Összesen 4 pont.)

- a) A) német / sváb
 B) román / oláh
 C) német / sváb
 D) szerb / rác (Elemenként 0,5 pont.)
- b) (Katonai) Határőrvidék (1 pont)
- c) Az adóbevételek biztosítása. / Munkaerő a (mezőgazdaságnak) (A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

6) Jobbágykérdés (Összesen 7 pont.)

a)

1.	2.	3.	4.
B	D	C	A

(Helyes sorrend esetén 1 pont.)

- b) 3. (1 pont)
- c) jobbágyfelszabadítás / (kötelező / kényszerítő) örökvltság (1 pont)
- d) Aranybulla (1 pont)
- e) 1. C) 2. D) (Elemenként 0,5 pont.)
- f) A robot nem hatékony. / A bér munka hatékonyabb. (1 pont.) (Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)
- g) 1848. április 11. (1 pont)

7) Ipari forradalom (Soronként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	Források betűjele	
a) Az indiai textiliparban alacsonyabbak voltak a munkabérek, ezért vetélytársa volt a brit textilgyártóknak.	A	D
b) A Brit Kelet-indiai Társaság az Indiából behozott textil nagy részét nem Nagy-Britanniában értékesítette.	A	C
c) Nagy-Britanniában tilos volt Indiából behozott kész textíliát értékesíteni, de nyers gyapotot nem.	A	B
d) Az ipari forradalom következtében a brit pamutipar a drága munkaerő ellenére versenyképessé vált a nemzetközi piacokon.	C	D

(A betűpárok fordított sorrendben is elfogadhatók; csak a betűpárookra adható 1 pont, 0,5 pont nem adható.)

8) Dualizmus kori életmód (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Állítás	Kép(ek) sorszáma	
a) Magyarországon a dualizmus korában néhány tízezer főről több millióra növekedett a társadalom egyik rétege.	6.	
b) A nagy infrastrukturális beruházások (vasútépítés, folyamszabályozás) befejeződésével tömegek maradtak munka nélkül.	1.	
c) A dzsentrik körében népszerűek voltak az általuk megjelenített ideálhoz jól illeszkedő művészeti stílusok, műfajok.	4.	7.
d) A szabadidő eltöltésének egyik legkedveltebb lehetőségévé vált a második ipari forradalom egyik vívmánya.	3.	
e) A vasút elterjedésének és egyre olcsóbbá válásának következtében a polgári rétegek számára elérhetővé váltak új kikapcsolódási lehetőségek.	2.	

(A c) állítás sorában a két sorszám fordított sorrendben is elfogadható.)

9) Versailles-i békerendszer (Összesen 4 pont.)

- a) 3. (0,5 pont)
- b) 3. (0,5 pont)
- c) 2. (0,5 pont)
- d) 2. (0,5 pont)
- e) trianoni (béke / békeszerződés / békediktátum) (1 pont)

f) kisanant (1 pont)

10) Gazdasági világválság Magyarországon (Összesen 4 pont.)

a) A nagybirtokrendszer túlsúlyát. / A törpebirtokok nagy számát. / A földnélküliek magas arányát. (A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

b) földosztás / földreform (1 pont)

c) 1, 2. (Elemenként 0,5 pont.)

d) Olaszország / Olasz Királyság (1 pont)

11) Az állam gazdasági szerepvállalása (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	Forrás(ok) betűjele	
a) Az intézkedés a vállalatok működési költségeit közvetlenül növelte.	A	
b) Az intézkedés gazdaságélénkítő hatással járt.	B	C
c) Az intézkedés a költségvetési (fiskális) politika hatáskörébe tartozik.	A	B
d) Az intézkedés a monetáris politika hatáskörébe tartozik.	C	
e) Az intézkedés az importot (behozatalt) drágította.	C	
f) Az intézkedés növelte az államháztartás bevételeit.	A	

(A b) és a c) állítások soraiban a betűjelek fordított sorrendben is elfogadhatók.)

1. Spanyol gyarmatosítás

(rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a spanyol gyarmatosítás céljait és kezdeti közvetlen következményeit mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzít egy lényeges dátumot vagy időszakot (pl. Amerika felfedezése: 1492, a spanyol gyarmatosítás: XVI. század), és rögzíti, hogy a spanyol gyarmatok Közép- és Dél-Amerikában alakultak ki (pl. Mexikó / Azték Birodalom, Peru / Inka Birodalom).	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. gyarmat, felfedezés / felfedező, nemesfém / ezüst, járvány.	0-2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a szerződés tartalmát (pl. Portugália a világ keleti felére / Ázsiára tartott igényt, Spanyolország pedig a nyugatira / Amerikára; Spanyolország és Portugália felosztotta érdekszférákra a világot), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ennek a két országnak a hajósai fedezték fel az új kereskedelmi utakat; ez teremtette meg a jogi alapot az amerikai gyarmatosításra; a szerződés kizárta - volna - a többi országot a gyarmatosításból).	0-3
	F2 Rögzíti a mexikói népesség nagymértékű csökkenését (pl. több mint 90%-kal; kb. 20 millióról kb. 1 millióra), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a népességpusztulás legfőbb okai a behurcolt járványok voltak; a harcok / a kegyetlen bánásmód is pusztította az őslakosságot; később bizonyos területekre afrikai rabszolgákat hurcoltak be / európai telepesek érkeztek).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy a spanyol gyarmatosítók elsődleges célja a nemesfémek megszerzése volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. kirabolták a meghódított államokat; ezüstabányákat üzemeltettek a gyarmatokon; Európát a korszakban „aranyéhség” / nemesfémhiány jellemezte; a nemesfém-behozatal Európában árforradalmat / inflációt okozott).	0-3
	E2 Rögzíti a gyarmatosítás egy további lényeges célját vagy következményét (pl. a katolikus vallás terjesztése; ültetvények létrehozása), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a korszak a reformáció / vallásháborúk / vallási megújulás kora; a katolikus egyházszerkezet kiépítése is a gyarmati uralmat erősítette); vagy példákat hoz ültetvényes termékre / megmagyarázza az ültetvény fogalmát.	0-3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10

2. Olasz fasizmus

(rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Mussolini külpolitikájának jellemzőit mutatja be, és kitér a fasiszta ideológia szerepére is. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti a téma egy időbeli vonatkozását (pl. Mussolini hatalomra jutása: 1922, abesszíniai / etiópai háború: 1935-1936, Berlin-Róma tengely: 1936, Olaszország belépése a második világháborúba: 1940), és rögzíti a téma egy térbeli vonatkozását (pl. Olaszország az első világháború után Dalmáciára tartott igényt / Jugoszláviával szemben voltak területi követelései, a Földközi-tenger feletti uralom volt a cél, Albánia olasz függésbe került, Olaszország elfoglalta Etiópiát, Afrikában voltak gyarmatai: Líbia, Eritrea, Szomália).	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. fasizmus, totális diktatúra, tengelyhatalmak, irredentizmus.	0-2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a fasizmus erkölcsileg helyesnek és hasznosnak tartja a háborút; a háború képes kihozni az emberből a maximumot), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a háború tisztítja meg az emberiséget / teszi jobbá a társadalmat; az állam így képes a legtöbbet kapni a társadalomtól; az egyéni érdeket alárendeli az állam / nemzet érdekeinek; Mussolini háborús céljait legitimálja az ideológiával; a fasiszta Olaszországot terjeszkedő külpolitika jellemezte).	0-3
	F2 Rögzíti a térkép egy lényegi elemét (pl. Mussolini a Földközi-tenger keleti medencéjére és Afrika észak-keleti területeire tartott igényt; a Földközi- és a Vörös-tenger urává kívánt válni), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a tervei közül csak Abesszínia megszerzése valósult meg; törekvései miatt eddigi szövetségesei / az antant elfordult tőle, a második világháborúban hadjáratot indított Egyiptom területén).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzíti Mussolini valamely, európai terjeszkedésre vonatkozó célkitűzését (pl. Albánia megszerzése, Adria feletti uralom megszerzése, a Duna-medencében történő befolyás megszerzése), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nemzeti öntudatot erősítette azzal, hogy az olaszokat az ókori Római Birodalom örököseinek tekintette; kihasználta az első világháborút lezáró békeszerződés miatti elégedetlenséget; az irredenta eszme hangoztatásával megnyerte magának a hadsereget; Jugoszláviával szembeni politikájához Magyarország és részben Románia is csatlakozott; történelmi alapon is követeltek területeket; a második világháború során megtámadta Görögországot).	0-3
	E2 Rögzíti a Berlin-Róma tengely / olasz-német szövetség tényét, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az abesszíniai háború nemzetközi elítélése vezetett a szövetség megkötéséhez; két egymáshoz közel álló szélsőséges ideológiát képviselő vezető kötötte; Olaszország ezzel háttér fordított korábbi szövetségeseinek; ezután már Olaszország nem akadályozta tovább az Anschlusst; a szövetség tagja lett Japán is; Olaszország részt vett a spanyol polgárháborúban; a második világháborúban Németország szövetségeseiként vett részt).	0-3
	<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>	
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10

3. I. (Szent) László (hosszú)		
Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az állami és társadalmi rend megszilárdulását, valamint a magyar külpolitikát mutatja be I. (Szent) László uralkodása idején. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás	T1 Rögzíti, hogy I. László 1077-1095 között uralkodott.	0-2
térben és időben	T2 Rögzíti a téma két térbeli elemét (pl. Horvátország meghódítása, új püspökségek / a zágrábi püspökség alapítása, besenyők betörése keletről, peremvidékek benépesítése, I. László sírja Váradon).	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. szent, király, magántulajdon, törvény.	0-2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. pogány, keresztény, egyház, pápa.	0-2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti, hogy a korszakban népességmozgás zajlott a peremterületek felé, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a kialakuló földmagántulajdon / a földesúri függés / a kiépülő keresztény egyház / a vármegyerendszer miatt menekültek; a kóborlók rontották a közbiztonságot).	0-3
	F2 Rögzíti a törvény tartalmát (pl. a papok csak egyszer nősülhettek - és azt is csak ideiglenesen; nem volt jellemző / kötelező még a cölibátus), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a pápaság ekkoriban vezette be a cölibátust; László az investitúraháborúban a pápát támogatta).	0-3
	F3 Rögzíti a legendarészlet tartalmát (pl. István sírjának felnyitását csodák kísérték), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. László szentté avattatta Istvánt - valamint Imrét és Gellértet; a szentté avatások célja a királyi hatalom tekintélyének növelése / a királyi hatalom legitimálása / a magyar katolikus egyház tekintélyének megerősítése volt; László István politikáját kívánta folytatni).	0-3
	F4 Rögzíti a képi ábrázolás lényegét (pl. Lászlót lovagias / hős uralkodónak ábrázolták; a monda szerint megmentett egy elrabolt leányt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. László visszaverte a nomád / besenyő / kun betöréseket).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy László - különös szigorral - védte a magántulajdont, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a közbiztonság a kóborlók miatt romlott meg; a magántulajdon a megszilárduló új társadalmi rend alapja volt; az igazságszolgáltatásban szerepe volt az istenítéletnek).	0-3
	E2 Rögzíti, hogy László büntette a pogány szokások követését / előírta a keresztény szokások betartását, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. még nem zárult le az ország keresztény hitre térítése; a pogányság már kisebb fenyegetést jelentett / enyhébb büntetéssel járt, mint a lopások; tiltotta a falvaknak a templomtól való elköltözését is; szerzeteseket hívott az országba; törvényekkel erősítette a keresztény szokások betartását).	0-3
	E3 Rögzíti, hogy László Horvátország királya (is) lett, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. rokoni kapcsolatra hivatkozva foglalta el az országot; a két országot ettől kezdve perszonálunió kötötte össze; az investitúraháború megnövelte Magyarország külpolitikai mozgásterét; emiatt megromlott a viszonya a pápával).	0-3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18

4. Budapest világvárossá válása

(hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat megértés	A vizsgázó alapvetően Budapest világvárossá válásának fő összetevőit mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a dualizmus korának időbeli határait (1867-1918) <i> vagy </i> Budapest születésének évszámát (1873).	0-2
	T2 Rögzíti a téma egy térbeli elemét (pl. Budapest az ország gazdasági / politikai / kulturális központja volt, új városrészek épültek ki, a vasúthálózat Budapest központú volt).	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. népességnövekedés, gyár, középítkezés, infrastruktúra.	0-2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. ipari forradalom, tömegközlekedés, tömegkultúra, millennium.	0-2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti, hogy Budapest népessége jelentősen nőtt / gyorsabb ütemben nőtt, mint az országé, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a korszakra jellemző a városiasodás, a munkalehetőségek sokakat vidékről a fővárosba vonzottak, Budapest Európa legnépesebb városai közé került a korszak végére).	0-3
	F2 Rögzít egy lényeges tény a térkép-vázlat alapján (pl. nőtt a város területe, Pest területe nőtt a leggyorsabban, új városrészek épültek ki, megindult a tömegközlekedés), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. egyesítették Pestet, Budát és Óbudát; jelentős építkezések zajlottak, főként munkás- / kispolgárok lakta negyedek / gyárnegyedek épültek, a növekvő terület tette szükségessé a városon belüli közlekedés fejlesztését, összekötötték a várost a környező településekkel).	0-3
	F3 Rögzíti a forrás lényegét (pl. a millenniumi ünnepek kapcsán építkezések zajlottak, kiépült a Hősök tere), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a millennium nagymértékben hozzájárult a városfejlődéshez, az ünnepek nagy tömeget vonzottak a városba, Párizs mintául szolgált, versengés folyt Béccsel) <i> vagy </i> megemlíti konkrét építkezéseket.	0-3
	F4 Rögzít egy lényeges tény a plakát alapján (pl. megjelentek az első mozik, megjelentek a reklámplakátok), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. létrejött a tömegkultúra, a technikai fejlődés tette lehetővé, modern művészeti ágak / stílusok alakultak ki).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzít egy tény Budapest gazdasági fejlődésére vonatkozóan (pl. nőtt a vállalkozások / gyárak / pénzintézetek száma), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. Budapest az ország gazdasági / pénzügyi központja volt, a feldolgozóipar központja volt, a fejlődés hátterében az ipari forradalom / a piacgazdaság kibontakozása állt).	0-3
	E2 Rögzít egy tény az építkezésekre vonatkozóan (pl. bérházak épültek, nőtt a lakóépületek száma, középítkezések zajlottak), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez összefüggött a népesség növekedésével, kormányzati épületek / kulturális intézmények épültek, a historizáló stílusok / eklektika, később a szecesszió volt jellemző, tudatos városfejlesztés zajlott, a középítkezéseket a Fővárosi Közmunkák Tanácsa felügyelte) <i> vagy </i> felsorol legalább hármat a korszakban épült középületek közül (pl. Parlament, Opera, Vígyszínház, Halászbástya).	0-3
	E3 Rögzít egy lényeges tényt az infrastruktúra fejlődésére vonatkozóan (pl. csatornázás zajlott, hidak épültek, megindult a villamosközlekedés / buszközlekedés, megindult a telefonhálózat kiépítése), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a középítkezések jelentős munkaerőt vonzottak vidékről, komfortosabbá vált a lakások egy része, felgyorsult a városon belüli közlekedés, fejlődött a hírközlés).	0-3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18

5. Magyarország külpolitikája (komplex - korszakokon átívelő)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a magyar külpolitikai törekvéseket mutatja be a megadott szempontok alapján. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít legalább egy lényegi időbeli elemet a Horthy-korszak előtti időszakból (pl. 1918. október 31.: az öszirózsás forradalom, 1918. november 3.: a padovai fegyverszünet, 1919. március 21. - augusztus 1.: a Tanácsköztársaság Magyarországon).	0-2
	T2 Rögzíti a trianoni békeszerződés idejét (1920. június 4.), és még egy a témához kapcsolódó időbeli elemet a Horthy-korszakból (pl. 1938. november 2. az első bécsi döntés, 1939. március Kárpátalja visszacsatolása).	0-2
	T3 Rögzít legalább két lényegi térbeli elemet (pl. trianoni Magyarország, Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Délvidék, Vörös Hadsereg hadjáratainak irányai).	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. béke, háború, revízió, propaganda	0-2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. öszirózsás forradalom, tanácsköztársaság, győri program, első bécsi döntés.	0-2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás valamely lényegi elemét (pl. a háború után Károlyi Mihály a megbékélést kereste az antanttal, bízott Wilson amerikai elnök ígéreteiben / 14 pontjának megvalósulásában, igazságos békében reménykedett), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Károlyi - eleinte - nem támogatta a katonai fellépést, a 14 pont nem valósult meg, az antant erői nem tartották be a Károlynak tett ígéreteiket, az etnikai elvet / a népek önrendelkezési jogát figyelmen kívül hagyták).	0-3
	F2 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Magyarország kormányának békekonferenciára történő meghívásával kecsegtették Kun Bélát, az antanthatalmak fegyverszüneti vonalakat jelöltek ki, Magyarország jelentős része idegen megszállás alatt állt, a felvidéki területek feladására / Csehszlovákia elleni háború befejezésére szólította fel a magyar vezetést), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az antanthatalmak nem ismerték el a tanácskormányt / a békekonferenciára történő meghívás a tanácskormány elismerését jelentette volna, a Vörös Hadsereg visszavonása ellenére a románok a Tiszántúlon maradtak, a jegyzék elfogadása a Vörös Hadsereg szétesését eredményezte, az antant akadályozni akarta a Tanácsköztársaság megerősödését).	0-3
	F3 Rögzíti a plakát egy lényegi elemét (pl. a trianoni béke igazságtalanságát hirdeti, vallási és nemzeti jelképeket használ mondanivalója kifejezésére, a trianoni békét Jézus kivégzéséhez / a revíziót Jézus feltámadásához hasonlítja), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a Horthy-rendszer propagandával ellensúlyozta a békediktátum aláírását, az 1920-as években a revíziós törekvések békés jelleget öltöttek, a magyar társadalom egyetértett a revízióval, a keresztény-nemzeti ideológia hatotta át a revíziós propagandát is, a propaganda a belpolitikai gondokról terelte el a figyelmet).	0-3
	F4 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a hadsereg fejlesztésével kapcsolatban átfogó reformban gondolkodtak, egymilliárd pengőt kívántak a modernizációra fordítani), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a programmal Magyarország megszegte a trianoni békeszerződést, a revíziós törekvések megvalósítása érdekében fejlesztették a hadsereget, a német politika ösztönözte a magyar haderő fejlesztését, a program a német diplomácia támogatásával indulhatott el, később / a bledi konferencián a kisantant országai elismerték a magyar fegyverkezés jogosságát).	0-3
	F5 Rögzíti a táblázat egy lényegi elemét (pl. a Felvidék és Kárpátalja visszacsatolását, a Felvidék esetében etnikai érvek szóltak a revízió mellett, Kárpátalja esetén az etnikai összetétel nem indokolta a revíziót, Csehszlovákia szétesésének része volt a magyar revízió is), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az első bécsi döntés következménye volt a sikeres revízió, a német külpolitikai elköteleződés tovább erősödött, a nyugati hatalmak is elfogadták a felvidéki revíziót, Kárpátalja elfoglalása katonai agresszió volt, a korábbi olaszorientációt végleg a német váltotta fel, az ország külpolitikai mozgásteret minimálisra szűkült).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy Magyarország elvesztette az első világháborút, és ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. a Károlyi-kormányzat egyes intézkedései előidézték a hadsereg felbomlását / nehézzé tették a katonai védekezést, az új utódállamok támadásai hozzájárultak a történelmi Magyarország széteséséhez, a Vix- jegyzék hozzájárult Károlyi rendszerének bukásához).	0-3
	E2 Rögzít egy lényeges tényt a tanácskormány és az antant hatalmak viszonyára vonatkozóan (pl. Magyarország nem küldhetett képviselőket a békekonferenciára, az antanthatalmak fegyverszüneti vonalakat jelöltek ki, a tanácskormány hatalomra jutása után közvetlenül elutasította az antant fegyverszüneti ajánlatát, a Tanácsköztársaság fegyverrel harcolt a csehszlovákok és a románok ellen is), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az antanthatalmak nem ismerték el a tanácskormányt, támogatták a szomszédos államok területi követeléseit, a tanácskormány bízott az orosz segítségben / a világforradalomban, a Vörös Hadsereg veresége a kommunista diktatúra végét jelentette).	0-3
	E3 Rögzíti, hogy a trianoni békeszerződésben az ország elvesztette területének és lakosságának nagy részét, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a zömében nemzetiségi lakta területek az utódállamokhoz kerültek, de a magyarság egyharmada is idegen fennhatóság alá került, sok magyar menekült a trianoni ország területére, a határon túli magyarság másodrangú állampolgár lett).	0-3
	E4 Rögzít egy tényt Magyarország politikai elszigetelődésével kapcsolatban az 1920-as években (pl. vesztes államként a győztesek katonai, gazdasági ellenőrzése alá került; a szomszédos államokból létrejött a magyarellenes kisantant, nem maradt szövetségesei a háború után), és ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. a revíziós törekvések visszafogása / Bethlen szélsőségektől mentes politikája segített kitörni az elszigeteltségből, az olaszokkal kötött örökbarátsági szerződés volt az első lépés, Nagy-Britannia szimpátiával fordult az ország felé, az ország gazdasági megerősödése elősegítette a bátrabb külpolitikát).	0-3
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

6. Abszolutizmus és felvilágosult abszolutizmus

(komplex - összehasonlító)

Szempontok	Műveletek tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó összehasonlítja XIV. Lajos abszolutizmusát Franciaországban és II. József felvilágosult abszolutizmusát Magyarországon a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0-2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti, hogy XIV. Lajos a XVII. században és XVIII. század elején uralkodott, vagy rögzíti uralkodási dátumát: 1643-1715.	0-2
	T2 Rögzíti II. József uralkodásának dátumát: 1780-1790.	0-2
	T3 Rögzít egy térbeli elemet a francia abszolutizmussal kapcsolatban (pl. Versailles volt XIV. Lajos székhelye, célja volt a Rajna / természetes határok elérése, bővítette a francia gyarmatokat Indiában és Amerikában).	0-2
	T4 Rögzíti, hogy a tárgyalt korszakban Magyarország a Habsburg Birodalom része volt.	0-2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. rendelet, birodalom, protestáns / református, közigazgatás.	0-2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. abszolutizmus, felvilágosult abszolutizmus, vallási türelem / türelmi rendelet, merkantilizmus.	0-2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti az ábra lényegét (pl. az állam védővámokkal szabályozta / korlátozta a kereskedelmet; az állam törekedett a készáruk kivitelére / nyersanyag behozatalára), rögzíti az ábra lényegét (pl. kettős vámhatár bevezetésével szabályozták a kereskedelmet; a belső vámok alacsonyak voltak; az állam törekedett a készáruk kivitelére / nyersanyag behozatalára), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét állam az iparfejlesztést szorgalmazta; mindkét állam egységes gazdasági rendszer létrehozására törekedett; mindkét állam merkantilista gazdaságpolitikát folytatott; a franciák olcsó nyersanyagaikat a gyarmatokról, az örökös tartományok Magyarországról szereztek be).	0-4
	F2 Rögzíti XIV. Lajos rendeletének lényegét (visszavonta a nantes-i ediktumot / a reformátusokra / hugenottákra vonatkozó szabadságokat), rögzíti a türelmi rendelet idézett részletének lényegét (pl. bővítette a három felekezet jogait; a három felekezet működését korlátozottan engedélyezte), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét országban korlátozták a protestánsok jogait; Franciaországból a rendelet a reformátusok távozását eredményezte, Magyarországon megnyitotta a hivatalviselés lehetőségét).	0-4
	F3 Rögzíti a megbízólevél lényegét (pl. az uralkodó a saját embereit nevezte ki a városok / tartományok élére), rögzíti a szöveg lényegét (pl. az uralkodó kormányozzon az országgyűlés nélkül; a vármegyékben a köznemességre kell támaszkodni), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét uralkodó a rendi intézmények / önkormányzatok ellenőrzésére törekedett; mindkét uralkodó mellőzte az országgyűlést; a közigazgatásban a választott tisztségek háttérbe szorítására törekedtek; II. József felszámolta vármegyéket, míg XIV. Lajos intendánsokon keresztül irányította az országot).	0-4
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Meghatározza az abszolutizmus fogalmát (pl. az uralkodó a rendek kiszorításával rendeletek útján kormányzott), meghatározza a felvilágosult abszolutizmus fogalmát (pl. az uralkodó reformjait - ha kell, erővel - a közjó érdekében / a felvilágosodás szellemében hajtja végre), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. a reformjaik a modernizációt szolgálták; az uralkodók jelentős részben személyesen irányították az államügyeket; hatalmukat mindketten Istentől származtatták; XVI. Lajos fényűző udvarral rendelkezett; II. József egyszerűség híve volt; mindkét országban nagyrészt az adójövedelmek biztosították a rendektől való függetlenedést).	0-4
	E2 Rögzíti XIV. Lajos hatalomgyakorlásának valamely támaszát (pl. versailles-i udvartartás; hivatalnokszervezet; katolikus egyház; reguláris hadsereg), rögzíti a Habsburgok hatalomgyakorlásának valamely támaszát (pl. jozefinista értelmiség; hivatalnokszervezet; katolikus egyház; reguláris hadsereg), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. XIV. Lajos híveivé tette az udvari nemességet, míg II. Józsefet csak egy szűk kör támogatta / maga ellen fordította a magyar nemességet; mindkét uralkodónak célja volt a pápától való függés lazítása / államegyház létrehozása; mindkét országban megjelent a polgári származású hivatalnokréteg / értelmiség), vagy megmagyarázza reguláris hadsereg fogalmát.	0-4
	E3 Rögzíti Franciaország helyzetének egy jellemzőjét XIV. Lajos halálakor (pl. biztosította országa vezető szerepét a kontinensen; kiürült a kincstár; végleg letörte a nemesség ellenállását); rögzíti a Habsburg Birodalom helyzetének egy jellemzőjét II. József halálakor (pl. a birodalmat külpolitikai kudarcok érték; II. Józseffel szemben nemesi ellenállás bontakozott ki; a birodalmat érintő egységesítő törekvései kudarcot vallottak; II. József halálakor nyilván visszavonta rendeleteit), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét uralkodó halálakor népszerűtlen volt; mindkettőjük uralmának megítélése ellentmondásos; mindketten nehéz helyzetben lévő országot hagytak utódaikra).	0-4
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-4
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22